

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:

Sátoraljaujhely

Vármegeház

II. udvar, 1. emelet.

ZEMPLÉNI GAZDA

MEZŐ- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik
havonként.Előfizetési ár:
Egy évre 4 pengő.Hirdetések
dijszabás szerint.

Főszerkesztő:

Dr. B^áro WALDBOTT FRIGYES
elnök.A Zemplénavarmegyei Gazdasági
Egyesület hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő:

ENGELBERTH REZSŐ
ügyvezető igazgató**M e g h í v ó .**

A Zemplénavarmegyei Gazdasági Egyesület 1943. évi december hó 17-én, pénteken délelőtt fél 10 órakor Sátoraljaujhelyen a vármegye-háza nagytermében

közgyűlést

tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívom.

Sátoraljaujhely, 1943. december hó 2-án.

Dr. báró Waldbott Frigyes s. k.
elnök.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Ügyvezető-igazgató jelentése.
3. Az 1944. évi költségvetés tárgyalása.
4. Elnökválasztás.
5. Alelnökök, igazgatóválasztmány és ügyész választása.
6. Indítványok.

M e g h í v ó .

A Zemplénavarmegyei Állattenyésztő Egyesület 1943. évi december hó 17-én, pénteken délelőtt 11 órakor Sátoraljaujhelyen a vármegye-háza nagytermében

közgyűlést

tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja

Sátoraljaujhely, 1943. december hó 2-án

az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés megnyitása.
2. Beszámoló az 1942. és 1943. évről.
3. A vágóállat igénybevételek helyzete.
4. Indítványok és javaslatok.

Mezőgazdasági rovat

Rovatvezető: dr. báró Waldbott Frigyes
a Zemplénavarmegyei Gazdasági Egyesület elnöke.

Gazdaünnep a sárospataki alsóhatárban

Követésre méltó mozgalom teljesülését ünnepelte a sárospataki alsóhatári gazdák szövetségében a tömörült csoportja, kik Varga Ferenc és Sarudi József kiszagdák kezdeményezésére évekig tartó törhetetlen akarással végül is hozzájutottak a hönöhajtott traktorhoz, melyet december 5-én áldott meg a róm. kat. lelkész.

A traktorhoz a földmivelésügyi miniszter hathatós anyagi támogatásával jutottak hozzá a több s főképen jobbtermelést munkáló gazdák. Az ünnepségen képviseltették magukat a gazdaérdekeltségű szervek közül a tiszajobbparti mezőgazdasági kamara és a vármegyei gazdasági egyesület, jelen volt a m. kir. gazdasági felügyelőség vezetője, a közigazgatási hatóság, Sárospatak főjegyzője és bírása, a m. kir. téli gazdasági iskola igazgatója, több tanyai iskola tantestülete és az alsóhatári gazdák közül számosan. A ünnepséget a komoly háborus időknek megfelelően szerény, de szíves áldomás követte.

A pénzügyminiszter nyilatkozata a buzakötvényekről és az ingatlanforgalom megadóztatásáról

A pénzügyminiszter a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmából a képviselőház november 29-én elmondott beszédében többek között foglalkozott a buzakötvényekkel és az ingatlanforgalom tervbevett megadóztatásával is. A buzakötvényekről szólva hangsúlyozta, hogy azért vezetik be ezt a kötvénykölsön típust, mert a magyar gazda hozzászokott a buzában való számításához. A buzakötvény bevezetésénél tehát nem vezették értékállandósítási célok. A kötvény értékének minimális határát 40 pengőben állapítják meg, mert attól tart, hogy a háboru után a buza értéke még alacsonyabb is lehet 40 pengőnél és nem akarja, hogy a tulajdonosok kisebb összeget kapjanak vissza. Az adókérdésekről szólva kitért a miniszter az ingatlanforgalom tervbevett megadóztatására is. Az ingatlanok eladásával és vételével kapcsolatos jövedelem meg-

adóztatására az appropriáció tárgyalása után rövidesen törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé. Magától értetődően azonban gondoskodni fognak arról, hogy olyan esetben, amikor nem arról van szó, hogy valaki konjunkturális jövedelemhez jusson, vagy ilyen jövedelmét befektesse, hanem esetleg csak egyik ingatlanát eladja, hogy másikat vegyen helyette, tehát tulajdonképpen csak ingatlan cseréről van szó, a megfelelő méltányossági szempontok érvényesülnek.

A földmívelésügyi igazgatás egyszerűsítése

A földmívelésügyi igazgatás egyszerűsítéséről szóló kormányrendelet hatályba lépett. Többek közt kimondja, hogy gyümölcsös létesítése, diófa kivágása és szállítása iránti kérelmeket az illetékes kertészeti felügyelőséghez, új szőlő telepítés létesítése iránti kérelem a szőlészeti és borászati felügyelőséghez, must javítása, típusbor, csemegebor, borecet stb. gyártásának engedélyezéseért az Országos m. kir. Szőlő- és Borgazdasági Kísérleti Intézethez kell intézni. Erdőgazdálkodási ügyekben az erdőigazgatósághoz vagy a gazdasági albizottsághoz kell fordulni. Köztenyésztés céljára szolgáló apaállatok beszerzésével, tartásával vagy gondozásával kapcsolatban a vármegyei gazdasági felügyelőség engedélyezhet segítyeket, kedvezményeket, díjakat és jutalmakat. Legeltetési társulatok határozatainak egy jelentős részéhez nem kell ezután miniszteri jóváhagyás. Marharakodóul ki nem jelölt állomásra és gépkocsin történő állatszállításához vizsgáló állatorvos kirendelését a törvényhatóság első tisztviselőjétől kell kérni. Vizügyi igazgatásnál a vizügyi műszaki hivatalok is hatáskört kaptak.

A sertés adás-vétele

Husz kilogrammon felüli, nyolcvan kilogrammnál nem nehezebb élősertést — tenyészsertést pedig 80 kg.-ot meghaladó sulyban is, — a tulajdonos csak az alábbi feltételek mellett adhat el, illetőleg ilyen sertést csak az alábbiak szerint vásárolhatnak:

- a) gazdakönyvvel ellátott gazdálkodók,
- b) gazdakönyvvel el nem látott olyan személyek, akiknek „süldővásárlási igazolványuk” van,
- c) a köztenyésztési célra vagy állami akciók céljára vásárolt sertés tekintetében a földmívelésügyi miniszter vagy az általa megbízott szerv,
- d) sertés vásárlására jogosított országos vagy körzeti kereskedők,

- e) az Állatforgalmi Központ mint Szövetkezet,
- f) a közellátásügyi miniszter vagy a megbízásából eljáró hatóság által kijelölt husiparosok.

Süldővásárlási engedélyt csak az kaphat, aki beszoigáltatási kötelezettséggel megterhelve nincs és lakóhelyén sertést tarthat. Az igazolványt a közellátási kormánybiztostól kell kérni.

Nyolcvan kilogrammnál nehezebb élősertést — a tenyészsertés kivételével — az 1943. évi december 1. napjától kezdve a tulajdonos csak az alábbiaknak adhat el, illetőleg ilyen sertést csak az alábbiak vásárolhatnak:

- a) sertésvásárlásra jogosított országos vagy körzeti kereskedő,
- b) a Központ,
- c) a kijelölt husiparosok, de csak az országos vagy körzeti kereskedő útján,
- d) az a bérhizlaltató, akinek a Központ a közellátásügyi miniszter utasítása szerint átvételi utalványt adott,
- e) az a bérhizlaltató magánháztartás, amelynek a községi előjáróság sertésvágási engedélyt adott. (127.200 1943. K. M. sz. rend.)

Be kell szolgáltatni az olajlenszalmát

A Rostnövényforgalmi Központ felhívja az olajlent termelő gazdákat figyelmét a rostnövények forgalmának szabályozásáról szóló 111.860/1943. K. M. sz. rendelet 3. szakaszára, amely szerint a gazda köteles az általa termelt olajlenszalmát záros határidőn belül vételre felajánlani. A beszoigáltatás, illetve felajánlás két részletben történhet. Az első részt, a termés 70 százalékát október 1-ig, a visszamaradt 30 %-ot pedig 1944. április 1-ig kell vételre felajánlani. A Központnak tudomására jutott, hogy vannak gazdákat, akik a lenszalmát alomnak használják, vagy szalmába keverve eladják. Ezzel kapcsolatban a központ figyelmezteti az illető gazdákat, hogy a lenszalma ily irányu felhasználása tilos. A gazdának is érdeke a beszoigáltatás, mert minden métermázsza lenszalma után 30 buzapontot kap.

Tudnivaló a tej beszoigáltatásáról

A közellátásügyi miniszter múlt évben kiadott rendeletében az ország mindenegyes részére vonatkozóan megállapította a tehenenkénti tejbeszoigáltatás mértékét.

A fennálló rendelkezések értelmében ennek a tejbeszoigáltatási köteleességének minden egyes

tehéntulajdonos folyamatosan és a tejtermelés természetének megfelelően aránylagosan köteles eleget tenni, úgy azonban, hogy az év december 31-ig a beszolgáltatásra előírt tejmennyiséget be kell szolgáltatni.

Felhívjuk a gazdálkodók figyelmét arra a fontos rendelkezésre is, mely szerint a zsirbeszolgáltatási köteleességét tejbeszolgáltatással is lehet teljesíteni. A zsirbeszolgáltatási köteleesség teljesítésébe a gazdálkodó által beszolgáltatott tej minden literjének 1.40 buzaegységéből 0.10 egységet számítanak be a nyilvántartási hatóságok a zsirbeszolgáltatási köteleesség teljesítésébe. A felajánlott és átvett tejet a beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe csak abban az esetben számítják be, ha az teljes tej.

Annak a gazdálkodónak, aki rendszeresen tesz eleget tejbeszolgáltatási köteleességének, kijelölt tejparosnál vezetett kimutatás alapján jegyzik be gazdakönyvébe a beszolgáltatott mennyiségnek megfelelő buzaegység számot, annak a termelőnek, aki eddig tejet nem rendszeresen szolgáltat be, az átvett tejmennyiség után vételijegyet adnak és ennek alapján történik az elszámolás.

Szőlőgazdasági rovat

Szegődményesek részére igénybevett gabona visszaszolgáltatása borban.

A gabonát igénylő szőlőgazda bizonyos mennyiségű bor beszolgáltatására vállalt kötelezettséget legkésőbb 1944. március 31-ig. A beszolgáltatandó bornak egészséges, szag- és mellékizmentes, kizárólag hazai vagy oltvány szőlőből származó az 1936: V. tc. bortörvény előírásának megfelelőnek és seprőmentesnek kell lennie.

A szőlőgazda a bort tartozik saját költségén hordóban a MEGA Szövetkezetnek a hozzá legközelebb eső pincéjébe szállítani és átadni. Amennyiben az illető szőlő környékén legalább 150 hl. bor ajánlatik fel, úgy a MEGA a legközelebbi állomásra tartálykocsit és megbízottat küldhet és az átvételre időpontot jelölhet meg. Ha a gazda a kijelölt vasútállomáson és megállapított időben a beszolgáltatandó bort nem adná át, úgy köteles a saját hordójában és költségén a MEGA legközelebbi pincéjébe az elmulasztott időponttól számított 15 napon belül szállítani.

A MEGA az átadott borért 14 napon belül a Földmivvelésügyi Miniszter Ur által megállapított árat téríti meg, mely a tokajhegyaljai borvidéken termelt borokért Malligand-fokonként 25 fillér.

Kávéházakban és cukrászdákban szamorodni és aszu poharanként is fogyasztható

Állandóan felmerül az a panasz, hogy csemege bort, főképen pedig tokajhegyaljai száraz- és édesszamorodni bort, továbbá aszut álló- és ülővendégek részére nem szolgálnak fel.

Felhívjuk az érdekelt közönség figyelmét arra, hogy az 1921. évi IV. tc. 7. §-a értelmében kávéházakban nemcsak palackozott borok árusíthatók, hanem az előbb említett borok vendégek részére poharazhatók is. Ugyancsak poharazhatók fenti borok álló- és ülővendégek részére a cukrászdákban is.

Ellenben a kávémérésekben (az espressó kávé mérésnek tekintendő) bor egyáltalában nem mérhető ki.

Az 1930. évi 28.125. P. M. számú rendelet értelmében azonban, mely a tokaji szamorodnit fokozottabb védelemben részesülő borfajták közé sorozza, a csemegebor poharazására jogosult engedélysek (kávéház, cukrászda) a tokaji szamorodnit is — szárazat és édeset — jogosultak poharazva kimérni.

A Tokajhegyaljai Hegyközségi Tanács közleményei:

Zöldhittel visszafizetése

Felhívjuk a Hegyközségi Elöljáróságokat, hogy az 1941. és 1942. években zöldhittel igénybevevő szőlőgazdákról szóló s címükre megküldött névjegyzék alapján nyomatékosan hívják fel a hátrálékosokat zöldhittel kölcsönüknek ez év december 31-ig történő befizetésére. A nem fizetőkön a már egy évvel előbb esedékes összeget birói uton fogják behajtani, ami tetemes költséget jelent.

Szőlőfelujítási kölcsönök visszafizetése

A Tokajhegyaljai Hegyközségi Tanács elnöksége — több oldalról kifejezett kívánságra — az 1929—1931. években folyósított szőlőfelujítási kölcsönök visszafizetésének lehetőségei és módozatai iránt kérdést intézett a Földmivvelésügyi Miniszteriumhoz, ahol a visszafizetés és bizonyos kamatkedvezmények engedélyezését a pénzügyminiszter hozzájárulásától feltételezetten kilátásba is

helyezték arra az esetre, ha a visszafizetésre az adósok nagyobb része hajlandóságot mutat, illetve kötelezettséget vállal. Ennek megállapítása végett a Hegyközségi Tanács elnöksége ezúton is felkéri az érdekelteket, hogy lehetőleg december 31-ig nyilatkozzanak arra nézve, vajjon hajlandók-e ezen kölcsönöket a miniszterium által megszabandó feltételek mellett 1944. március végéig visszafizetni? Amennyiben az adósok nagyobb része erre hajlandóságát kötelezően kijelenti, a Hegyközségi Tanács ez ügyben sürgős felterjesztéssel fog a Földmivvelésügyi Miniszteriumhoz fordulni, hogy a visszafizetési kedvezményt a pénzügyminiszternél kieszközölje.

Vegyések.

Szakértői kinevezések. A hivatalos lap egyik legutóbbi számában közölte, hogy a Földmivvelésügyi Miniszter a zsidóktól átvett mező- és erdőgazdasági ingatlanok és egyéb vagyontárgyak, élő és holt felszerelések értékelésében eljáró becslőbizottság tagjaivá a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara területére Zemplén vármegyéből a következőket nevezte ki: Cziganyi György nagygéresi, Diószeghy György battányi, Engelberth Rezső sátoraljaujhelyi, Kerekes József tokaji és parnói Molnár Béla alsóberecki lakost.

10—12 kat. holdas rendes
karban levő tokajhegyaljai

szőlőt keresek megvételre.

Cím a vármegyei gazdasági egyesületben.

A kötelező balesetbiztosítás alá eső mezőgazdasági cselédek után a munkaadó által az 1900: XVI. t. c. 8. §-a alapján fizetendő hozzájárulási díj összege az 1944. évi január hó 1-től kezdve évi 5 pengő.

Olajos magtermelésre december 31-ig kell a szerződést megkötni, mert aki ezután köti meg, nem igényelheti a vetőmaggal kellő időben való ellátást, sem a műtrágya utalványt és az olajosmagvak utáni erőtakarmányból is csak a felét kapja meg. Akik szerződést nem kötnek, semmiféle kedvezményt nem kaphatnak. A szerződéses termelőknek holdanként 150 P. kamatmentes előlegre is van igényük.

Felelős kiadó: **Engelberth Rezső.**

Első Magyar Általános Biztosító Társaság

hazánk legrégebb, legnagyobb biztosító intézete.

Alapítva 1857.

Szerződéses viszonyban a Zemplénvárm. Gazdasági Egyesülettel

Elfogad a legmértányosabb feltételek mellett:

Életbiztosításokat: haláleseti tőkebiztosításokat, járadékbiztosításokat, jelzálogkölcsönrel kapcsolatos életbiztosításokat.

Tűzbiztosításokat: lakóházak biztosítását, lakásberendezésekre és egyéb háztartási tárgyakra, árukészletekre, mezőgazdasági átalánybiztosításokat, gyárak és ipartelepek tűzbiztosítását, üzemszünetből keletkező kártalanítási biztosításokat, házbérvészteség elleni biztosításokat.

Betörésbiztosításokat: lakásberendezésekre és egyéb háztartási tárgyakra, árukészletekre pénzpénztári kiküldöttök rablás elleni biztosítását.

Üvegbiztosítást: kirakat és ablakokra

Jégbiztosításokat: kalászos terményekre, szőlőre, dohányra és egyéb kapásnövényekre.

Szállítmánybiztosításokat: szárazföldi és vízi, vasúti és postai aruküldeményekre, tengerentuli küldeményekre, pénzeslevelekre és egyéb postai értéküldeményekre.

Automobilok: tűz-, lopás-, törés és robbanási károokra, szavatossági biztosítását, bennülők balesetbiztosítását.

Baleset- és szavatossági biztosításokat: egyéni balesetbiztosításokat, gyárak és gazdaságok szavatossági biztosításait.

Géptörésbiztosításokat: ipari üzemekben és gazdaságokban, közüzem és ipartelepeken.

Állatbiztosításokat: igás- és tenyészállatokra.

Bővebb felvilágosítást nyújt: a **Vármegyei Gazdasági Egyesület**, vagy a **Társaság sátoraljaujhelyi főigazgatója**, Sátoraljaujhely, Kazinczy-utca 3. szám.